

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

Cap. I. Proponuntur argumenta, quibus in Societatem admissio per vota
simplicia perperam impugnata fuit: supponunturque nonnulla pro veritate
stabilienda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

LIBER TERTIVS.

De admissione scholarium in Societatem per vota simplicia, eorumque dimissione.

Proprium, ac peculiare est Societatis inter omnes religiones, ut inter receptionem ad habitum, & ad professionem solennem, habeat medium quandam admittendi modum, per quē is, qui admittitur extra gradū novitiorum constituitur, & religioni vnitur, tanquam verum membrum eius, verusque religiosus; & nihilominus non constituitur in vltimo termino perfectę vnionis, quam cū corpore Societatis habere potest, sed adhuc in ordine ad illum aliquo modo in probatione manet. Qui modus admissionis propter scholasticos præcipuē inuentus est; extenditur tamen etiam ad coadiutores temporales, qui ad scholares ipsos iuuandos recipiuntur, & quamuis in ministeriis differant, in substantia, & modo huius receptionis, & votorum, quæ in illa sunt, eiusdem omnino rationis sunt, & ita sub illis comprehenduntur, tanquam accessorium sub principali. Hic igitur receptionis modus multis modis impugnatus est, & tanquam nouus, & tanquam iniustus, & insufficiens ad religiosum constituendū. Vt ergo plene omnibus satisficiamus, conuenientiam huius institutionis, & essentiam, & quasi quidditatem huius receptionis, & vim votorum eius, causas denique, effectus, & proprietates eius explicabimus.

CAPVT I.

Proponuntur rationes dubitandi circa admissionem scholarium in Societatem.

I. *Prim. dubi.* In hac admissione novitiorum ad gradū scholarium per vota simplicia, Prima ratio dubitandi est, quia vel in hac admissione persona se tradit Societati eiq; se deuouet, & ab ea admittitur, vel nō, sed solum simpliciter talia vota emittit. Si primum dicatur, nihil deest ad perfectam professionem religiosam, quia de substantia huius professionis, duo tantum sunt, scilicet traditio acceptata cum tribus votis substantialibus, vt supra ostensum est. Si verō dicatur secundum, illa non est vnio cū religione, quia vbi non est contractus mutus dandi, & acceptandi, non potest esse vera vnio moralis, quæ constituat vnum corpus politicum, & efficiat verum, & stabile membrum: non videtur ergo possibilis talis modus vnionis, medius inter novitiatum, & professionem. Dicitur fortasse, dari quidem traditionem, & acceptionem, sed nō reciprocam, quia obligat simpliciter eum, qui se tradit, non tamen religionem, sed solum quandiu illum retinere voluerit. Contra hoc verō suboritur secunda ratio dubitandi; quia hinc sequitur talem modū receptionis esse illicitū, atque iniustum. Probatur sequela, quia iustitia con-

tractus postulat æqualitatem ex vtraque parte: hic autē inuenitur maxima inæqualitas, quia receptus in Societate, manet obligatus ex se ad perpetuū viuendum, & moriendum in illa, eique seruendum: ipsa verō Societas non se obligat ad perpetuū retinendum illum, est ergo iniustitia in tali contractu, & ideo Doctores communiter in c. *port. etum. de regul. Nauar.* & alij, quos superiori tom. retuli agentes de professione religiosa, in hoc conueniunt, quod professio religiosa, vt debito modo fiat, debet continere contractum, & obligationē reciprocam inter religiosum, & religionē. Tertiō etiam talis receptio esset licita, non videtur expediens, nec religioni accommodata. Primō quidem, quia talis viuendi modus, non potest esse stabilis, ac perpetuus, quod maxime necessarium est ad vitam religiosam. Deinde quia ex illo sequi possunt multa inconuenientia, & quæ scandalū generare possunt, quale est, quod persona, semel Deo dicata ad seculum facile reuertatur, & negotiis secularib; etiam in statu coniugij omnino tradatur contra regulā 51. *Semel Deo dicatū, non est ad vsus humanos vltius transferendum.* de regul. iur. in 6. Item ex parte personarū ingredientium possunt esse multe fraudes, vt si post vota liberius viuant, vt liberi dimittantur; vel quod grauius est, si a principio eo animo ingrediatur, & sicte voueat, solum vt bonis, & commodis religionis quoad studia, vel alia huiusmodi aliquibus annis frui possint; & postea sic viuere, vel occasionem querere, vt liberi dimittantur. Ex parte etiam religionis possunt iniustitia interuenire, ex odio, vel alio humano respectu, aliquos dimittendo, vel certe ex nimio affectu ad commodum religionis, innocentem dimittendo, quia fortē in aegritudinem incidit. Quæ omnia pericula attentē considerata auertere possunt homines ab affectu ingrediendi hanc religionem; ergo omnibus consideratis, nec simpliciter, nec religioni talis modus admissionis expediens est.

Necessarium esse admitti in Societate iuuenes, quibus bonis literis imbuantur antequam ad Societatis ministeria applicentur.

Vt veritatem exponamus, suppono imprimis id, quod per se notum est, & infra lib. 5. tractabitur, necessarium fuisse in hac religione ad vtilitatē, & conseruationem eius recipi iuuenes, qui ad ministeria Societatis optimis literis in ea prius imbuantur, quā ad eius ministeria applicentur. Cuius rei ratio optimē traditur in initio 4. p. constit. liter. A. Et ideo solum oportebit verba illa referre; Atque imprimis ex fine Societatis colligitur, & necessarium, & rationi consentaneum esse, vt qui in eam sunt ingressi, (scilicet in Societate professam, seu ad eius ministeria, quasi ex officio, & propria obligatione peragenda) *viui sint vite probitate, & literarum et uisione ad id officij idonei.* Deinde verō optimē subiungitur; *Et quia boni simul & eruditi pauci inueniuntur, si cum alijs comparentur, & ex paucis maior pars iam a susceptis laboribus*

*Tertiā au-
multiplici
inconueni-
modo.*

II.

*Prim. s. p. i.
possi pro
resolutione
difficultatū
adductas.*

*Ratione sua-
detur ex 4. p.
constit. in
principio.*

velis

velit conquisire, per difficile fore comprehendimus, huiusmodi hominibus, qui boni simul, ac literati essent, hanc Societatem augeri posse, tum propter magnos labores, quos eius institutum exigit, tum propter magnam sui ipsorum abnegationem, id. o. nobis omnibus, qui conseruationem, & incrementum eius ad maiorem laudem, & obsequium Dei, ac D. Nostri cepimus, alia via tenenda esse visa est: admissendi nimirum iuuenes, qui bonorum morum, & ingeniorum indole spiritum facerent, quod in probos simul, ac doctos viros, ad colendam Christi Domini N. vineam essent eius sui admittendi etiam in collegia, cum in conditionibus, quae in iterum Apostolicum continentur, siue in vniuersitatibus, siue extra illas fuerint, & quidem si in vniuersitatibus, siue illa Societatis cura commissae sint, siue non. Hac enim ratione nobis in Domino persuademus ad maius diuina maiestatem obsequium fore, si & numero augeretur, & in literis, ac virtutibus progressum faciant ij, qui eidem obsequio se totos impendant.

III.

Hanc consuetudinem suauiter educandi antiquissimam esse monstratur.

Nec solum ratio, & euidentis necessitas, sed etiam antiqua Ecclesiae consuetudo Ignatium, & Societatem docuit hoc modo educare, & instituere iuuentutem, quae ad spiritualia ministeria proximorum salutis necessaria, idonea postea existeret. Diximus enim saepe Societatem esse religionem Clericorum, aut presbyterorum, fuit autem olim, iuxta primitiuam Ecclesiam obseruatum, ut in Diocesis, seu locis Episcoporum, domus aliquae essent specialiter deputatae ad iuuenes in virtute, & literis educandos, ex quibus postea possent boni Clerici, & Ecclesiae utiles ordinari, ut intelligi potest ex Concilio Tolet. II. cap. 1. & habetur d. 28. cap. 5. ubi sic dicitur. De his quos voluntas parentum à primis infantia annis clericatus officio mancipauit, statim obseruandum, ut mox de tonsura, vel ministerio doctorum traditi, in domo Ecclesiae sub Episcopali praesentia, à praeposito sibi debeant erudiri. Idem habetur ex Conc. Tolet. IV. cap. 23. quod est apud Gratianum cap. 1. 12. q. 1. Omnis (inquit) aetas ab adolescentia ad malum prona est, nihil enim incertius quam vita adolescentium: ob hoc constituitur oportuit, ut si quis in Clero impuberes, aut adulescentes existant, omnes in vno conuictus atrijs maneant, ut lubrica aetatis annos non in luxuria, sed in disciplina Ecclesiastica agant, deputati denotissimo seniori, &c. Idem fere habetur in Concil. Aquigran. cap. 135. Quem morem iuuare studuit Concil. Later. sub Alexand. III. p. 1. cap. 18. Et aliud Lateran. sub Innocent. III. cap. 11. Et aliud sub Leone X. cap. 9. de reformatione Curiae. Et tandem Concil. Trid. sess. 23. cap. 18. Ad huius ergo sanctae consuetudinis imitationem, Societas scholarium gradum introduxit, tamquam necessarium seminarium ad eos ministros instituendos, qui pro dignitate Societati ad finem suum inferuire possint. Quo enim presbyteri Societatis, ex vi sui instituti, & vi professionis ad perfectionem sacerdotalem (ut sic dicam) magis obligantur, eo perfectiori etiam indigent educatione, & institutione à iuuentute sua.

Conueniens, ac necessarium fuisse huiusmodi scholares Societati per tria vota esse substantialiter coniunctos.

IV.

Secunda suppositio.

Secundò supponendum est, cōuenientissimum, ac moraliter necessarium fuisse, ut hi scholares substantialiter essent Societati coniuncti, per veram vniōnem moralem cum illa, & per tria substantialia vota religionis, ut cum pollicitatione sese amplius coniungendi cum illa, velleam profitendi, quando, & quomodo iuberentur. Hoc constat ex Constitutionibus, & bullis Pontificiis, hunc gradum tanquā Societati intrinsecum, eique maximè necessarium approbantibus, ut cap. 3. videbimus; quod etiam ratione, & exemplo facile ostendi potest. Ratio qui-

dem, quia & ad spirituale bonum ipsorum religionis, & ad finem, & conseruationem Societatis, hoc erat necessarium. Primum patet, quia ad perfectionem talium personarum necessarium erat, ut à principio Deo dicarentur, & ad perfectionem sequequendam obligarentur; alioqui si vsque ad finem studiorum hoc differretur, & ipsi magnis commodis spiritualibus, & gratis priuarentur, & periculo facilitatis mutabilitatis exponerentur. Ex parte itē Societatis, erat euidentis necessitas, quia nisi ex parte studentium esset obligatio manendi in illa, suo fine, & laboribus fere frustraretur: nam complures post studia discederent, si hoc esset positum in libera eorum voluntate, Inique autem (ait Greg. XIII. in Constitutione, Ascendens Domino) cum Societas geratur, si viri multo labore ad ardua ministeria eruditissimi, religionis catholicae, & huius sedis detrimentum priuarentur. Et de conuerso pauci essent, verum desiderium religionis status habentes, qui tanto tempore, sine illo statu permanere vellent. Deinde vix possent conuenienter gubernari, nisi votum obedientiae, & pauperum haberent, & innumera incommoda, & magna confusio sequi posset; quantum autem votum castitatis expediat, per se notum est. Denique cum huiusmodi scholares approbati, in vitam debeant habere communicationem cum reliquis membris Societatis in victu, familiaritate, totiusque vitae communitate, monstruosum esset, & indecens, si omnia haec membra non haberent inter se substantiali vniōnem religionis status. Quapropter, cum in Constitutionibus Societatis p. 3. cap. 3. liter. B. declaratum sit, non repugnare instituto nostro, ex licentia Praepositi Generalis, & ad tempus aliquos pauperes scholasticos in Collegiis Societatis admittere, quamuis intra Societatem verè non recipiantur, neque ipsi promittant ipsam ingredi, statim adiungitur, & vestitus rationem in eis futuram esse diuersam, & habitationem separatam, ita ut quietitudo Societatis sequatur, seorsim, & non commisti aliis externis maneant. Dices, cur non poterat hoc modo educari omnes scholares Societatis? Respondeo propter rationes factas, non potuisse esse generalis regulae, neque educatio illa esset cum tanto affectu, & vniōne charitatis, tam ipsorum ad religionem, quam religionis ad ipsos: ex quadam vero, veluti dispensatione, id in casu aliquo permittitur, quando ex parte ipsorum non esset voluntas ingrediendi Societatem, & ob alias causas indicaretur ad maius Dei obsequium expedire aliquos ingenuos adolescentes ita educare. Sicut autem illa permissio specialis est & per se non expediens, ita eius usus rarissimus est, aut certe nullus & experientia ipsa docuit, quando similis necessitas occurrat, melius in separata domo, & peculiari collegio id fieri, quamvis sub cura Societatis existat, ut videmus Romae auctoritate Summorum Pontificum & aliis locis fieri.

Tandem, non deest huius institutionis proportionale exemplum ex antiquitate desumptum. Nā in dicto Concilio Tolet. II. & cap. De his 28. d. de iis minoribus clericis, qui in seminario Episcopali educabatur, dicitur, cum ad 18. aetatis annum perueniebant interrogandos fuisse, an vellent celibatū seruare, quod si permanere volebant, promittebant castitatem, ut illo vinculo quasi obligati ad clericatum manerent. Sicut etiam in Concilio Carthag. III. ca. 19. dicitur, Lectores cum ad annos pubertatis peruenirent, cogantur aut viros ducere, aut conuentum proficisci. Hac etiam ratione in Concilio illo Tolet. II. cap. 2. statu- tum est, ne clerici ab vno Episcopo in suo collegio, seu seminario nutriti, ab alio Episcopo in sua Ecclesia recipiantur: Quia durum est (inquit Concil.) ut eum quem alius sensu, & squalore infansia exurit, alius possit, ac vendicare praeparat. Volebant ergo antiqua de-

ereta, ac meritis, huiusmodi clericos esse addictos illi Ecclesie, in qua, & pro qua educabantur. Ad huc ergo modum se habet Societas circa scholares suos; & eodem consilio ordinantur Pontifices, ut scholares approbati in Societate ad nullam aliam religionem transire possint, excepto Carthusiensium ordine, quod commune est etiam professis; de quo infra lib. II. c. 2. dicendum est. Potest etiam in huius rei exemplum adduci id, quod nunc videmus à Pontificibus observari in his seminariis, quæ ad educandos presbyteros doctos, & catholicos diuersarum nationum, ad expugnandas hæreses in eis exortas, erexerunt: non enim aliter (quod sciam) eos admittunt, nisi prius voto, vel iuramento præfinito suscipiendi sacros ordines, & in suis regnis, vel Prouinciis pro fide catholica, & animarum conuersione laborandi, & ministeria sacerdotalia exercendi, quia aliàs ferè nullus fructus ex eo labore, & expensis probabili certitudine sperari posset. Ita ergo seruata proportione necessaria fuit in Societate obligatio ex parte scholasticorum, eam verò oportuit fieri modo religioni accommodato, atque adeo per substantialia vota, & intimam religiosam vnionem cum Societate ipsa.

Obligatio per prædicta vota non esse mutuum.

VI. Tercio supponendum est, hæc vota ita fieri in Societate, ut ex parte vouentis sint ex intentione se obligandi in perpetuum, ad viuendum, & moriendum in hac religione sub obedientia eius; ex parte verò religionis solum admittantur acceptatio traditionem, & obligationem ipsius vouentis, non tamen se obligando ad semper retinendum ipsum vouentem, aut vota eius, sed solum quantum Præpositus Generalis in Societate euenire consuevit. Virumque est manifestum, ac sæpius repetitum in Constitutionibus, ac bullis Societatis. Nam quod ad primū attinet, nihil magis ab scholasticis approbatis, vel à nouitiis expleto biennio, ut in illum gradum admittantur, postulat, quam ut firmiter propositū habeant viuendi, & moriendi in Societate. Vnde in cap. 3. Exam. §. 13. primū interrogatur nouitius, an omnino de reuerit seculum relinquere, & consilia Domini nostri Iesu Christi sequi. Et statim §. 14. Num deliberatum habeat animi propositum viuendi, & moriendi in Domino, cum hac, & in hac Societate IESU Christi Creatoris, ac Dominus nostri. Et rursus c. 7. §. 5. An statuerit omnino apud se studium absolutum, ac probationibus prædictæ Societatis ad viuendum in ea, & moriendum ingredi. Et infra numer. 7. & 8. hæc stabilitas sæpius examinanda dicitur. Deinde idem constat ex ipsa forma vouendi tria vota substantialia; atque ingressum in Societatem, ut vitam in ea perpetuo degant, iam formati, aut professi, ut constat ex p. 5. Const. cap. 4. §. 4. quæ vota ad maius meritum, & stabilitatem emitti dicuntur in Exam. cap. 7. in principio. Denique nihil frequentius in Constitutionibus repetitur, & rationes, quibus paulo ante in 2. suppositione probatum est, necessarium fuisse scholares approbati, & admitti in Societate sub obligatione, probant etiam talem obligationem debuisse esse perpetuam, alioqui non vitarentur incommoda, quæ ibi dicta sunt.

VII. Altera item pars, quod Societas ex parte sua, non absolute obligetur, expressè habetur in Examine cap. 7. & §. p. c. 4. lit. D. & his verbis ponitur in Constitutione, Ascendente Domino. Greg. XIII. vbi cum sermo sit de scholaribus, dicitur, Quod autem istæ partes ipsorum, perpetuo: ex parte vero Societatis iuxta Apostolicam indultam, & constitutiones prædictas tamdiu obligati sunt, quandiu Præpositus Generalis eos in Societate retinendos esse iudicauerit. Et ideo §. p. Const. cap. 4. de his scho-

laribus dicitur, Qui per alia sua prior probatione, & experimentum, per biennium in scholasticis approbati admittuntur, coram aliquibus domesticis, quamvis non in manibus cuiusquam, vota sua emittant, &c. Vbi in declaratione ita explicantur illa verba; Non in manibus, usquam: ut hoc votum soli Deo offeratur & non homini, ita nemo id admittit, propterea in nullis manibus fieri dicitur.

Quæ verba obscuriora sunt, & egent expositione, quæ iterum in cap. 5. ad finem recolenda erit. Nam certum est hæc vota fieri aliquo modo in manibus Prælati Societatis, multumque in hoc differre à votis, quæ nouitiis suo arbitrio facere potest, & sæpe facit, & repetit etiam publicè, & in præsentia multorum, iuxta easdem Constitutiones Societatis in Examine c. 1. & 3. p. Const. cap. 1. lit. F. vbi etiam declaratur, talia vota non fieri in manibus cuiusquam, neque admitti, quod longe aliter, quam de votis scholasticorum approbatorum necesse est intelligi. Quia negari etiam non potest, quin hæc vota scholasticorum, aliquo modo, à Societate admittantur, alioqui non verè cum illa vnirentur. Et ideo in §. p. Const. cap. 1. dicitur, Quia scholasticus approbatus etiam modo quodam interiori, quam admissi ad probationem, in corpus Societatis coaptantur, de eorum quoque admissione in hac §. p. dicitur. Inscriptum autem illa pars Deum, quæ ad admittendum in corpus Societatis pertinent. Vbi corpus Societatis sumitur, ut constat ex suis veris membris, excludendo nouitios, de quorum admissione in i. p. dictum fuerat. Ergo necesse est, ut scholastici ab ipsa Societate admittantur in vera membra eius, quod non fit, nisi per hæc vota. Vnde si talia vota, etiam post biennium fiant coram aliquo, qui potestatem non habeat admittendi illa, non habent vim incorporandi in Societate, neque efficiunt scholarem approbatum, nec denique efficiunt vota Societatis. Necessaria ergo est aliqua admissio, alioqui ad quid esset necessaria potestas in admittente? In hoc ergo sensu non tantum sunt coram ipso, sed etiam in manibus eius, ut ipse possit ea acceptare. Sic enim dixit Gregor. XIII. in prædicta Constitutione, Ascendente Domino. Scholares per hæc vota se Societati dedicare atque actu vt adere; quod impossibile est fieri, nisi in manibus alicuius illa emittant. In prædicta igitur constitutione dicuntur hæc vota non fieri in manibus alicuius, qui ita illa acceptet, vel recipiat, ut Societatem obliget ad ea semper in suo valore retinenda, & conseruanda. Et eodem sensu dicitur in declaratione neminem talia vota admittere; scilicet, ut absolute perpetua sint, sed solum sub conditione subintellecta, si Societas huiusmodi personas retinere velit, ut ibidem dicitur. Quam conditionem latius cap. sequent. à numer. 3. explicatur sumus.

CAPVT II.

Concluditur licitum ac sanctum esse receptionis modum, quo scholastici in Societatem admittuntur: ac rationibus dubitandi in contrarium satisfit.

EX his ergo colligimus in primis possibilem fuisse in Societate modum aliquem admittendi huiusmodi scholares in corpus suum, quo verè illi vniantur, tanquam vera membra eius, medium statum habentia inter nouitiatum, & gradum professorum. Quia hæc vota, quæ explicuimus, seu receptio, quæ per illam fit, extrahit personas à gradu nouitiorum, nam hi nondum sunt membra corpori religionis verè vnita: scholares autem per hanc admissionem verè efficiuntur membra, cum tamen constet ex eodem modo, quo admittuntur illos

I. Prima conclusio.